

Anvisningar avseende tillämpning av PAK/ LPAK § 14 mom. 4 – 5 samt §§ 16 och 23 från och med 2003-01-01

Anvisningarna tillämpas för arbetstagare och/eller familjepensionstagare född år 1938 eller senare. För arbets- och/eller familjepensionstagare född år 1937 eller tidigare gäller istället bilaga 2 till förhandlingsprotokoll daterat 2002-11-26 (PÖK 02).

§ 14 Familjepensionens storlek och fördelning

Mom. 4 Är frånskild hustru förmånsberättigad – ensam eller jämte annan förmånsberättigad – gäller följande vid samordning enligt § 16 med tilläggspension enligt LIP 6 kap. 2 § punkt 2 och garantipension enligt GPL.

För vuxen förmånsberättigad används en särskild tjänstetidsfaktor, som utgör en så stor del av den enligt § 5 beräknade tjänstetidsfaktorn, som hennes andel av normalbeloppet utgör av familjepensionens normalbelopp eller – där även barn är förmånsberättigat – av 80 procent av normalbeloppet.

Mom. 5 Om samordning med änkepension, omställningspension, förlängd omställningspension, särskild efterlevandepension enligt EPL och/eller infEPL och tilläggspension enligt LIP 6 kap. 2 § punkt 2. samt garantipension enligt GPL sker enligt § 16 ska änka och frånskild hustru – jämte dem tillkommande andelar av familjepension – erhålla ett tilläggsbelopp per månad, baserat på de av ovan nämnda allmänna förmåner, som hon äger rätt till enligt punkt A - C_nedan, eller skulle ägt rätt till, om förtidsuttag av tilläggspension enligt LIP 6 kap. 2 § punkt 2. inte skett. Tilläggsbeloppet ska multipliceras med tjänstetidsfaktorn, i förekommande fall beräknad enligt mom. 4 ovan.

Anmärkning

Har änkepension, omställningspension, förlängd omställningspension, särskild efterlevandepension enligt EPL och/eller infEPL och tilläggspension enligt LIP 6 kap. 2 § punkt 2. samt garantipension enligt GPL minskats på grund av samordning med efterlevandelivränta, som samordnas enligt § 16, ska tilläggsbeloppet beräknas som om sådan minskning inte skett.

A) Om dödsfallet inträffat före 1990-01-01 gäller följande:

1. *För änka/frånskild hustru född 1938 – 1953 utgör tilläggsbeloppet 51,5 procent av:*
 - a) Änkepension enligt infEPL 9 § i form av förmån enligt EPL 6 kap. 5 § punkt 2 (90-procentstillägget).
 - b) Tilläggs pension enligt LIP 6 kap. 2 § punkt 2.
 - c) Garantipension enligt GPL multiplicerad med faktorn 0,86.

2. *För änka/frånskild hustru född 1954 eller senare utgör tilläggsbeloppet 51,5 procent av:*
 - a) Änkepension enligt infEPL 9 § i form av förmån enligt EPL 6 kap. 5 § punkt 2 (90-procentstillägget).
 - b) Garantipension enligt GPL multiplicerad med faktorn 0,86.

B) Om dödsfallet inträffat mellan 1990-01-01 och 2002-12-31 gäller följande:

1. *För änka/frånskild hustru född 1938 – 1953 utgör tilläggsbeloppet 51,5 procent av:*
 - a) Änkepension, omställningspension, förlängd omställningspension samt särskild efterlevandepension enligt EPL och/eller infEPL som utges i form av förmån enligt EPL 6 kap. 5 § punkt 2 och/eller infEPL § 6 (90-procentstillägget).
 - b) Tilläggs pension enligt LIP 6 kap. 2 § punkt 2.
 - c) Garantipension enligt GPL multiplicerad med faktorn 0,86.

2. *För änka/frånskild hustru född 1954 eller senare utgör tilläggsbeloppet 51,5 procent av:*
 - a) Änkepension, omställningspension, förlängd omställningspension samt särskild efterlevandepension enligt EPL och/eller infEPL som utges i form av förmån enligt EPL 6 kap. 5 § punkt 2 och/eller infEPL § 6 (90-procentstillägget).
 - b) Garantipension enligt GPL multiplicerad med faktorn 0,86.

C) Om dödsfallet inträffat efter 2002-12-31 gäller följande:

1. För änka/frånskild hustru född 1938 – 1953 utgör tilläggsbeloppet 51,5 procent av:
 - a) Änkepension enligt EPL som utges i form av förmån enligt EPL 6 kap. 5 § punkt 2 (90-procentstillägget) samt garantipension till omställningspension/förlängd omställningspension enligt EPL.
 - b) Tilläggs pension enligt LIP 6 kap. 2 § punkt 2.
 - c) Garantipension enligt GPL multiplicerad med faktorn 0,86.
2. För änka/frånskild hustru född 1954 eller senare utgör tilläggsbeloppet 51,5 procent av:
 - a) Änkepension enligt EPL som utges i form av förmån enligt EPL 6 kap. 5 § punkt 2 (90-procentstillägget) samt garantipension till omställningspension/förlängd omställningspension enligt EPL.
 - b) Garantipension enligt GPL multiplicerad med faktorn 0,86.

§ 16 Samordning med förmån på grund av socialförsäkring m. m.

Mom. 1 Vid samordning enligt § 2 skall, där ej annat följer av mom. 4, i bruttonivån för egenpension inräknas följande

- a) Förmån som utges enligt lag (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension (LIP), lag (1998:675) om införande av lag (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension, lag (1998:702) om garantipension (GPL), lag (1962:381) om allmän försäkring (AFL) samt annan relevant föreskrift, förordning eller lag.

Anmärkning

För tid då arbetstagaren äger rätt till sjuk- och aktivitetsersättning - samt i förekommande fall justeringsbelopp – som fastställts enligt ikraft- och övergångsbestämmelserna (SFS 2001:489) i lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring sker samordning med belopp motsvarande arbetstagarens samordningsavdrag i december år 2002 avseende folkpension, tilläggs pension och pensionstillskott i form av förtidspension och sjukbidrag. Samordnat belopp justeras därefter årligen i förhållande till förändringen av prisbasbeloppet.

- b) Delpension vartill arbetstagaren äger rätt enligt DPL/NDPL.

- c) Annan förmån än som avses under a) och b) vartill arbetstagaren på grund av anställningen äger rätt enligt obligatorisk socialförsäkring eller därmed jämförlig social anordning.
- d) Skadestånd, vartill arbetstagaren äger rätt på grund av före pensionsåldern inträffad arbetsoförmåga och som fastställts enligt skadeståndslagen i dess lydelse före 1 januari 1976.

Är frågan om garantipension enligt § 12 skall i bruttonivån dessutom inräknas månadsersättning från AGS-KL, som tecknats av arbetsgivaren. Vid inräknande i bruttonivån av sådan ersättning skall beaktas jämväl värdet av att ersättningen är skattefri.

Anmärkning

Skattefri ersättning från AGS-KL värderas enligt de regler, som arbetsgivaren fastställer enligt rekommendation från de centrala parterna.

Mom. 2 Vid samordning enligt § 2 skall, där ej annat följer av mom. 4, i bruttonivån för familjepension inräknas nedan angivna förmåner.

- a) Änkepension, omställningspension, förlängd omställningspension, särskild efterlevandepension, barnpension samt efterlevandestöd till barn enligt EPL och/eller infEPL som familjepensionstagaren äger rätt till. Nämnade förmåner samt de som anges i punkt 1 – 3 nedan ska – i förekommande fall – beräknas som om förtidsuttag av tilläggs-pension enligt LIP 6 kap. 2 § inte skett.

För familjepensionstagare född år 1938 -1953 inräknas dessutom:

1. Familjepensionstagarens tilläggspension enligt LIP 6 kap. 2 § punkt 2.
2. Familjepensionstagarens garantipension enligt GPL.

För familjepensionstagare född år 1954 eller senare inräknas dessutom:

3. Familjepensionstagarens garantipension enligt GPL.
- b) Annan förmån än som avses under a) vartill familjepensionstagaren på grund av arbetstagarens anställning hos arbetsgivaren äger rätt enligt obligatorisk socialförsäkring eller därmed jämförlig social anordning.
 - c) Skadestånd vartill familjepensionstagaren äger rätt på grund av arbetstagarens före hans pensionsålder inträffade dödsfall och som

fastställts enligt skadeståndslagen i dess lydelse före den 1 januari 1976.

Anmärkning till mom. 1 och 2

Under mom.1 c) och 2 b) åsyftade förmåner är bl.a. belopp, som kan utgå enligt lagen om allmän försäkring, lagen om yrkesskadeförsäkring, lagen om arbetskadeförsäkring, militärersättningsförordningen, förordningen om ersättning i anledning av kroppsskada ådragen under tjänstgöring i civilförsvaret, lagen om statligt personskadeskydd eller annan lag, särskild författning eller liknande med stadganden om ersättning av hithörande slag.

I mom. 1 och 2 avsedda förmåner skall inräknas i bruttonivån även om de inte utgått, om orsaken härtill varit, att i lag förutsatt framställning inte gjorts eller arbetstagaren eller familjepensionstagaren eljest underlåtit att iaktta gällande föreskrifter.

Mom. 3 Inkomstpension, tilläggspension, tillägg till tilläggspension (garantitillägg) enligt LIP samt garantipension enligt GPL ska inräknas i bruttonivån från 65 års ålder, även om förmånerna helt eller delvis utgår från annan tidpunkt, och beaktas med de belopp dessa skulle ha haft om de utgått med hela belopp från 65 års ålder.

För arbetstagare född år 1938 – 1953 gäller följande; Vid uttag av inkomstpension enligt LIP 5 kap. 11 §, samt i förekommande fall tillägg till tilläggspension (garantitillägg) enligt LIP 6 kap. 9 §, från en annan tidpunkt än 65 år, skall förmånerna omräknas med hänsyn tagen till 80 procent av en procentuell förändring motsvarande den som enligt LIP 6 kap. 5 § gäller för arbetstagaren ifråga om tilläggspension - med beaktande av LIP 6 kap. 7 §. Vid uttag från en senare tidpunkt än den månad då arbetstagaren fyller 65 år skall omräkningen dock inte avse garantitillägget.

För arbetstagare född år 1954 eller senare gäller följande; Vid uttag av inkomstpension enligt LIP 5 kap. 11 § från annan ålder än 65 år grundas inkomstpensionens värde på en av Försäkringskassan – eller annan jämförlig myndighet - utförd omräkning av inkomstpensionen syftande till att fastställa värdet vid 65 års ålder. Från och med 66 års ålder indexeras det för inkomstpensionen fastställda värdet i förhållande till den årliga förändringen av följsamhetsindex enligt LIP 5 kap. 14 §.

Har sådan pension enligt LIP som utges före 65 års ålder återkallats samtidigt som ansökan gjorts om sjuk- och/eller aktivitetsersättning enligt AFL, som ska samordnas, ska från och med månaden efter det anmälan om återkallelse skett, pensionen samordnas såsom ett förskott på sjuk- och/eller aktivitetsersättningen.

För arbetstagare, som uppbär ålderspension, visstidspension, garantipension eller sjukpension, och för vilken rätten till sjuk- och/eller aktivitetsersättning enligt AFL upphör på grund av förtida uttag av pension enligt LIP skall samordning ändå ske som om rätt till sjuk- och/eller aktivitetsersättningen skulle kvarstå till 65 års ålder.

Barnpension enligt EPL och/eller infEPL skall – även om båda föräldrarna avlidit – i de fall, då pension enligt PAK/LPAK utgår endast efter den ena av föräldrarna, beaktas med det belopp som skulle ha utgått, om endast denna förälder avlidit.

Är arbetstagarens tjänstetidsfaktor mindre än 1, skall i bruttonivån inräknas endast så stor del av i mom. 1 och 2 angivna förmåner och skadestånd, som motsvarar produkten av dessa och tjänstetidsfaktorn. Detta gäller dock inte beträffande sjukpenning eller delpension enligt DPL/NDPL. Inte heller gäller detta i fråga om AGS-KL-ersättning samt sjuk- och aktivitetsersättning som skall inräknas i bruttonivån för garantipension enligt § 12 - eller i fråga om sådan sjuk- och aktivitetsersättning jämte justeringsbelopp som avses i anmärkningen till mom. 1 a).

Anmärkning

1. Arbetsgivaren kan besluta om att samordning enligt mom. 3 tredje stycket skall upphöra, om arbetstagaren med godtagbart läkarintyg styrker att hans hälsotillstånd stadigvarande förändrats så att han inte längre skulle äga rätt till sjuk- och aktivitetsersättning samt justeringsbelopp.

2. Beträffande beräkning av tjänstetidsfaktor i vissa fall, se § 14 mom. 4.

Mom. 4 Vid samordning enligt denna paragraf ska bortses endast från

- a) sjukpenning enligt AFL, YFL eller LAF som utgår till den, som uppbär ålderspension enligt PAK/LPAK,
- b) vårdbidrag, handikappersättning, inkomstprövad folkpensionsförmån, inkomstprövat pensionstillskott samt garantipension till förmån som utges enligt EPL och/eller infEPL och avser dödsfall före 2003-01-01 samt garantipension till änkepension som utges enligt EPL och avser dödsfall efter 2002-12-31,
- c) vårdbidrag till yrkesskadad,
- d) skadestånd till den del det fastställts på grundval av annan inkomst än den som följer av anställningen,
- e) ersättning på grund av frivillig försäkring, i den mån denna bekostas av arbetstagaren eller arbetsgivaren så medger,

- f) ersättning som föranleds av att den ersättningsberättigades tillstånd kräver särskild vård,
 - g) ersättning som avser utgöra täckning för direkta utgiftsökningar, såsom för läkarvård, läkemedel, protes, yrkesutbildning och dylikt eller för sakskada,
 - h) ersättning för sveda och värk,
 - i) livränta eller annan ersättning som utgår för bestående men och som inte föranlett löneavdrag,
 - j) premiepension enligt LIP,
 - k) 14 procent av garantipension enligt GPL, samt
- l) För arbets- och/eller familjepensionstagare född år 1938-1953 gäller följande; För det fall den procentuella ökningen av följsamhetsindex enligt LIP för visst år överstiger den procentuella ökningen av prisbasbeloppet enligt AFL för samma år, bortses vid samordning från – friläggs – ett belopp som utgörs av skillnaden mellan tilläggspension enligt LIP 6 kap. 2 § punkt 1-2 uppräknad med årets procentuella ökning av följsamhetsindex och tilläggspensionen uppräknad med årets procentuella ökning av prisbasbeloppet. Följande gäller:
- Friläggning sker avseende ålderspension och/eller familjepension enligt PAK/LPAK.
 - Friläggning sker tidigast från tidpunkten då arbets- och/eller familjepensionstagarens tilläggspension följsamhetsindexeras.
 - Frilagt belopp baseras på del av tilläggspension som inte överstiger 7,5 prisbasbelopp.

Mom. 5 Om förmån som ska samordnas lämnas i form av vård på anstalt eller dylikt, sker samordningen enligt mom.1 eller 2, som om förmånen utgick kontant. Utges förmånen på en gång eller på annat inte regelbundet sätt, sker samordning enligt mom. 1 eller 2, som om den utgick fortlöpande. Samordning sker även i det fall förmån med stöd av lag och/eller förordning utges till annan än arbetstagaren.

Utbyts yrkesskadelivränta (arbetskadelivränta) mot sjukpenning i fall som avses i 17 kap 2 § första stycket AFL, skall bestämmelserna i denna paragraf tillämpas som om utbyte ej skett.

Sådan utländsk förmån, som har väsentligen samma syfte som i mom. 1 eller 2. avsedd förmån, skall vid tillämpningen av denna paragraf behandlas som om den utgjorde förmån av sistnämnda slag.

Mom. 6 Om pensionsförmån samordnad enligt mom. 1 eller 2 utgår till person som samtidigt från annan personalpensionsgivare äger rätt till pension samordnad enligt bruttometod liknande den i PAK/LPAK föreskrivna, skall – för undvikande av dubbelsamordning – de belopp på grund av socialförsäkring m. m, vilka skall inräknas i bruttonivån, jämkas. Sådan jämkning ska ske endast under förutsättning, att berörda pensionsgivare ömsesidigt tillämpar lika jämningsregler. Arbetsgivaren avgör, om pension enligt andra än statliga och kommunala pensionsbestämmelser skall föranleda jämkning.

Mom. 7 Arbetstagare eller familjepensionstagare, för vilken rätt till förmån eller skadestånd som avses i denna paragraf kan ifrågakomma, får inte utan arbetsgivarens medgivande träffa överenskommelse angående denna rätt. Arbetstagaren eller familjepensionstagaren är också skyldig att enligt föreläggande från arbetsgivaren inom skälig tid, minst en månad, göra sin rätt gällande genom att anhängiggöra talan eller på annat sätt. Underlåter arbetstagaren eller familjepensionstagaren att inom sålunda utsatt tid göra rätten gällande, är han skyldig att på anfordran av arbetsgivaren överlåta rätten till denne. Sker detta skall förmån eller skadestånd som här sagts inte inräknas i bruttonivån.

§ 23 Avrundningsregler och pensionsförmåns utbetalande

Mom. 1 Månadsbelopp av pensionslön, pensionsförmån och dylikt avrundas till närmaste hela krontal eller, om beloppet slutar på 50 öre, till närmast högre krontal, beräknad tjänstetid till närmaste hela antal månader samt tjänstetidsfaktor och livräntefaktor till närmaste antal 1 000-delar. Närmare avrundningsföreskrifter utfärdas av arbetsgivaren.

För ålderspension enligt § 2 PAK/LPAK som börjar utges före 1985 gäller följande; Ålderspension som – för viss månad - understiger 100 kronor efter samordning med socialförsäkringsförmån ska avrundas uppåt till nämnda belopp.

För ålderspension enligt § 2 PAK/LPAK som börjar utges 1985 eller senare gäller följande; Ålderspension ska - för viss månad samt efter samordning med socialförsäkringsförmån – minst utgöra ett belopp som motsvarar fem procent av normalbeloppet, dock lägst 100 kronor.

Mom. 2 Pensionsförmån utbetalas månadsvis.

Fordran på pensionsförmån förfaller till betalning tre månader efter det ansökan om pensionsförmån ingetts. Arbetsgivaren kan dock medge tidigare betalning.

Pensionsförmån kan efter pensionstagarens hörande utbetalas såsom engångsersättning, varvid skall utbetalas kapitalvärdet av såväl egenpensionsförmån som familjepensionsförmån. Om inte arbetsgivaren beslutar annat, kan sådan engångsbetalning göras endast när månadsbeloppet inte överstiger 0,7 procent av prisbasbeloppet enligt AFL för juli månad året för utbetalningsåret.

Här avsedda beräkningar av kapitalvärden skall ske enligt i bilaga D angivna föreskrifter.

Mom. 3 Har någon erhållit pension enligt PAK/LPAK och har socialförsäkringsförmån, som enligt § 2 ska samordnas med pensionen inte beaktats vid utbetalningen av pensionen, eller kunnat beaktas vid utbetalningen av pensionen, skall den pension som härigenom har utbetalats för mycket anses utgöra förskott på senare utfallande socialförsäkringsförmån.

Mom. 4 Har någon erhållit pensionsförmån obehörigen eller med för högt belopp och har han orsakat detta genom oriktiga uppgifter eller underlåtenhet att fullgöra anmälningsskyldighet eller på annat sätt eller har han i annat fall bort inse att utbetalningen var oriktig, skall han återbetala det för mycket uppburna.

Mom. 5 För återbetalning av vad som för mycket uppburits in fall som avses i mom. 3 och 4 kan innehållas skäligt belopp av pensionsförmån enligt PAK/LPAK.

Arbetsgivaren kan besluta att, om särskilda skäl föreligger härför, låta helt eller delvis bero vid den verkställda utbetalningen.

Mom. 6 Har allmän försäkringskassa enligt 16 kap. 12 § AFL beslutat att socialförsäkringsförmån som utbetalas gemensamt med pension enligt PAK/LPAK skall betalas till annan än pensionstagaren skall detsamma gälla pensionen.